

Kinderopvang wordt weer 'luxe'

DE VOLKSKRANT
WOENSDAG 7 MAART 2012

INA BROUWER,
voorzitter Task-
force Kinderop-
vang/Onderwijs
Amsterdam.

KINDEROPVANG

In 1950 werkte 98 procent van de gehuwde vrouwen in Nederland niet. De lijn Rutte-Verhagen past in die Hollandse geschiedenis.

Nederland is laat met kinderopvang. Dat valt te verklaren uit onze geschiedenis. Tot 1980 was er nauwelijks behoefte aan werkende vrouwen. Kostwinners genoeg en anders haalden we er wel migranten bij. In tijden van crisis, de jaren dertig van de 20ste eeuw, werd met instemming van vrijwel alle politieke stromingen - inclusief de liberale - de arbeid van de gehuwde vrouw verder ingeperkt. Tussen 1904 en 1940 werd in Den Haag twaalf keer een verbodsbepaling voorgesteld inzake arbeid voor gehuwde vrouwen. Uniek in de westerse wereld.

Niet zo vreemd dus dat in 1950 98 procent van de gehuwde vrouwen in Nederland niet werkte en vrouwen op de dag van hun huwelijk werden ontslagen. Een land als Zweden, getroffen door massale emigratie in de 19de eeuw, kwam al in 1934 met vergaande voorstellen van ouderschapsverlof en kinderopvang. Werkende vrouwen waren welkom op de arbeidsmarkt. Bedrijven kwamen zelfs aan de deur om hen over te halen.

Pas in de jaren tachtig kwam de naoorlogse generatie Nederlandse vrouwen voluit op de arbeidsmarkt, maar dan wel in deeltijd. Dat deeltijdarbeid een weloverwogen Neder-

Kinderopvang De Benjamin in Nistelrode.

Foto Marcel van den Bergh / de Volkskrant

lands concept is om arbeid en zorg te combineren, is onzin. Het deeltijdconcept werd geboren uit armoede, een tekort aan banen en een groeiend aantal vrouwen dat niet thuis wilde blijven.

Bijkomend voordeel: carrière en kinderen zijn redelijk te combineren, mits er goede kinderopvang bestaat. En die was, gelet op de geschiedenis, schaars.

Dat begrepen de sociaaldemocratische Wouter Bos en de liberale Joëlas van Aartsen in 2005 goed. De naar hen genoemde motie Van Aartsen-Bos - volgens mij geschreven door de vrouwelijke parlementariërs Mariëtte Hamer en Bibi de Vries - werd, in combinatie met een kinderop-

vangtoeslag, een succes. Binnen enkele jaren groeide het aantal kinderen op de kinderopvang van 160 duizend naar 800 duizend. Gemiddeld heeft een Nederlands kind 2,5 dagen kinderopvang.

Dat dit succes nog niet heeft geleid tot een enorme groei van de arbeidsmarktparticipatie van vrouwen is logisch. Nederland komt uit een 'als moeder maar thuis is'-cultuur en die buig je niet binnen een paar jaar om. Met de huidige bezuinigingen op de kinderopvang krijgen sceptische ouders bovendien het gelijk aan hun zijde. Zodra het moeilijk wordt, wordt de kinderopvang wegbezuinigd of zo duur dat je er niet tegenop kunt werken. Geen

duurzaam beleid en dus geen duurzame resultaten.

Een buitenlandse hoogleraar riep bij het zien van de prijzen van de Nederlandse kinderopvang uit: 'Maar dat is ontmoedigingsbeleid voor werkende vrouwen!' Het is bizar dat hier niet over wordt gepraat.

De lijn Rutte-Verhagen past in de Nederlandse historie 'kinderopvang als luxe'. Het kabinet vergeet dat we aan de vooravond staan van een revolutie op de arbeidsmarkt, waarin de steeds hogere opgeleide vrouwen een spilpositie innemen. Rutte zegt wel 'het draait om de economie en nog eens de economie', maar als het gaat om goedopgeleide vrouwelijke kenniswerkers, geeft hij niet thuis.

De Commissie-Bakker rekende al in 2008 voor dat er 400 duizend vacatures zullen zijn in 2016, met name in onderwijs en de zorg. Als alle deeltijdwerkende vrouwen vijf uur per week meer zouden werken, is dat probleem opgelost. Maar daar is wel betaalbare kinderopvang voor nodig.

Vergrijzing vereist dat de Nederlandse cultuur zich duurzaam instelt op werkende vrouwen en daar hoort kwalitatief goede kinderopvang bij. Het betekent ook investeren in achterstandskinderen op jonge leeftijd. Dankzij kinderopvang van hoge kwaliteit kent Zweden vrijwel geen kind dat op 6-jarige leeftijd een taalachterstand heeft. Achterstandskinderen hebben er vijf keer zoveel kans hun achterstand in te halen dan een kind dat pas op 4-jarige leeftijd naar school gaat. Investeren in de leeftijd van 0 tot 6 jaar is de beste investering om achterstanden te voorkomen.

Dat kan niet op een koopje, en al helemaal niet in een land dat nog maar net is begonnen ervaring op te doen. Stel, Rutte c.s. bezuinigen opnieuw op de kinderopvang. Veel kinderopvangorganisaties zullen zich terug trekken en uit achterstandsgebieden verdwijnen. Over twee of drie jaar zullen we er enorme spijt van hebben. Dan zal blijken dat Nederland nog meer achteruit kachelt dan nu al wordt voorzien.

Duitsland kijkt vooruit, in economisch, maar ook in sociaal opzicht. Berlijn experimenteert met integrale voorzieningen voor kinderen van 0 tot 12 jaar.

Opnieuw dreigt Nederland achteraan in de rij van innovatie te sluiten. Het gaat om geld, maar vooral om visie. Goedopgeleide vrouwen kijken met interesse naar het buitenland. Daar wordt tenminste begrepen dat een moderne arbeidsmarkt uitstekende kindvoorzieningen nodig heeft.

Tel uit je winst.